

Jan Karel Rojek

(31. března 1804 – 11. srpna 1877)

**„Nikoli ten, kdo slovem, nýbrž kdo skutkem lásku k otčině
osvědčuje, sluje vlastencem. Podobných lidí zhusta se nerodí.
Na výsluní jejich člověku volno bývá.
Od nich potomci rádi se učí.“**

epitaf od redaktora F. J. Lehnera v časopise Method

V Budyni nad Ohří strávil závěr svého života vlastenecký kněz a spisovatel Jan Karel Rojek, osobnost českého národního obrození, později i společenského dění a historického badatelství na Budyňsku.

Jan Karel Rojek se narodil 31. března 1804 v Litomyšli, kde vystudoval piaristické gymnázium a Filozofický ústav. Studia teologie absolvoval v Hradci Králové a roku 1827 byl jako třiatřicetiletý vysvěcen na kněze. Po krátkém kaplanském působení na Vysočině byl v roce 1829 přeložen do Nového Města nad Metují. Tam působil jako nadšený vlastenec, vzdělávatel, organizátor divadelního života, badatel v regionální historii, archivář a celkově jako filantrop. V roce 1839 byl přeložen do nedalekých Bohuslavic, v nichž dal opravit kostel, zakoupil varhany a zřídil knihovnu. Bohuslavická fara se tehdy stala centrem místního vlasteneckého života.

V roce 1850 se Rojek jako děkan do Nového Města nad Metují vrátil. Pracoval dál nejen pro farniky, ale účastnil se i podniků širšího českého rozsahu: publikoval mj. v Časopise Českého muzea, v Památkách archeologických či v Riegrově Slovníku naučném. Byl členem vlasteneckých a náboženských spolků, jako Matice české, Svatoboru, Jednoty pro dostavbu katedrály sv. Víta či Dědictví svatojanského. Přispíval na malířská studia syna Boženy Němcové Jaroslava. Ve své činnosti se dostával do střetů se státními úřady, ale zároveň se těšil širší podpoře, která vyvrcholila tím, že byl v roce 1861 zvolen poslancem Zemského sněmu.

V roce 1862 převzal děkan Rojek uvolněnou budyňskou farnost. V Budyni nad Ohří pak prožil 15 let vyplněných prací. Z budyňské fary i dnes dýchá Rojkova doba, jeho iniciály naleznete nad vchodem pod zobrazením sv. Václava, na kamenné zdi zahrady i sklepení. Sál v patře děkanství zdobí lustr a nástropní malba, kde jsou uvedena jména zde působících kněží s letopočty. Na stěně visí jejich podobizny, včetně Rojkovy. V Rojkově blízkosti působilo postupně pět kaplanů, z nichž nejvíce si rozuměl s Antonínem Průšou z Mnětěše, který ho doprovázel i na cestách.

Také v Budyni udržoval Rojek vztahy s východočeskými přáteli a sledoval informace o pražském kulturním životě. Již v létě roku 1862 navštívil v Budyni Rojka kněz Josef Mnohoslav Roštlapil z Dobrušky se spisovatelem Karlem Jaromírem Erbenem, svou návštěvu zopakovali v roce 1869 i s výlety na Říp a Házmburk.

V Budyni našel Rojek spřízněnou duši pro historické bádání. Byl to o dvě generace mladší Antonín Janda. Když Rojek přišel do Budyně, bylo Jandovi teprve třináct let. Začínal jako divadelní ochotník, později působil jako režisér a ředitel divadla, od roku 1872 byl členem zpěváckého spolku Bivoj a od února 1875 učitelem v Budyni. Později se stal

městským archivářem, založil vlastním nákladem městské muzeum a historické památky zpracovával také literárně.

Jak pilně se zapojoval Rojek do života v Budyni, se můžeme dozvědět právě z Pamětní knihy zpracované archivářem Jandou a uložené na zdejším Městském úřadě: „Ponejprve důkladně prozkoumal a přeložil staré listiny a privilegia zdejšího města a připravil tak základ k dějinám Budyně. Miloval školní mládež, neboť kupoval pro školu pomůcky k názornému vyučování, kterých škola předtím neměla. Pořádal s dětmi výlety, kterých se sám účastnil.“

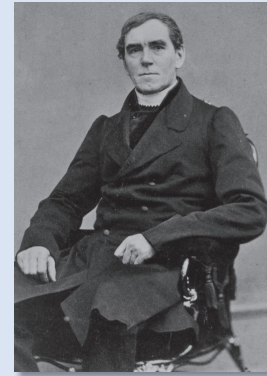
V Pamětní knize se dále uvádí, že Rojek podporoval snahu založit občanskou záložnu, aby se omezilo vydírání lidí lichváři, a stal se jejím prvním předsedou.

O Rojkovi se také zmiňuje publikace připomínající působení kněží na Podřipsku: „I v tomto novém působišti pokračoval P. Jan Karel Rojek ve svých historických studiích. Přitahovaly ho zejména dějiny augustiniánského kláštera, historie památné hory Říp i dějiny poutních míst Podřipska. ... Bohatě historické znalosti regionu pak velmi umně využíval ve svém pastoračním působení.“

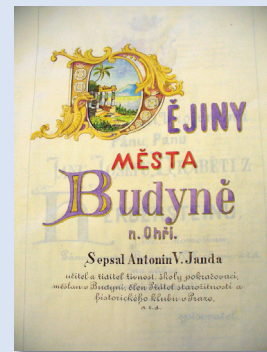
Rojek byl vůbec první, kdo dal v Čechách postavit kapli zasvěcenou tehdy čerstvě blahoslavené Anežce České, a to roku 1875 ve vsi Písty nedaleko Budyně. Svěcení kapličky děkanem Rojkem proběhlo 3. září 1876 za hojně účasti lidí z širokého okolí. Na jeho popud byla ke konci sedmdesátých let dokončována také stavba chrámu v Nížebohách. Novorenesanční kostel sv. Martina vznikl podle projektu architekta Antonína Viktora Barvítia.

V dopise přáteli Zoubkovi se Rojek v červnu 1877 potěšen zmiňuje, že jeho „druhotiny“ (50. výročí vysvěcení na kněze) v Budyni neprošly bez povšimnutí, byly mu uděleny diplomy a čestná občanství. O měsíc později se ale Rojek roznemohl a naposledy sloužil mši 26. července v kostele Panny Marie Sněžné. Kněz Roštlapil, který se s ním přijel rozloučit, uvádí, že jeho přítel zemřel v Pánu v sobotu 11. srpna o páté hodině ranní. Rojkův hrob, pokrytý prostou pískovcovou deskou, se nachází na hřbitově v Budyni na čestném místě blízko vchodu. Staré knihy praví, že na poslední cestě provázela kněze láska a úcta nejen budyňských farníků, ale i obyvatel celého Podřipska. Snad se tu rodák či poutník zastaví a uvědomí si, jak tohoto důstojného muže s přísným výrazem, zvučným hlasem a šlechtným srdcem měli tady v Budyni a okolí lidé rádi.

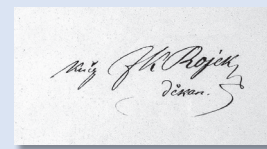
Mgr. Markéta Mrázková

Fotografie Jana Karla Rojka
(Literární archiv PNP)

Dějiny města Budyně nad Ohří
Antonína V. Jandy vznikaly ve spolupráci
s J. K. Rojkem (Městský úřad Budyně nad
Ohří, foto Markéta Mrázková, 2011)

Oznámení úmrtí Jana Karla Rojka
v Budyni nad Ohří v roce 1877
(Městské muzeum Nové Město nad Metují)

Rojkův náhrobek na hřbitově
v Budyni nad Ohří
(foto Markéta Mrázková, 2011)